

1. โครงการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยชีวภาพจากมูลสัตว์

หลักการและเหตุผล

การใช้ปุ๋ยเคมีในภาคการเกษตรอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ดินเสื่อมคุณภาพ และเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกันในชุมชนมีมูลสัตว์จากการเลี้ยงสัตว์ เช่น การเลี้ยงโค กระบือ สุกร ไก่ ฯลฯ จำนวนไม่น้อย ซึ่งหากจัดการไม่เหมาะสมจะก่อให้เกิดกลิ่นและมลภาวะ การนำมูลสัตว์มาผลิตเป็นปุ๋ยชีวภาพหรือปุ๋ยหมักจะช่วย ลดต้นทุนการเกษตร เพิ่มอินทรีย์วัตถุให้ดิน ลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมี ลดปัญหาสิ่งแวดล้อมจากของเสียทางปศุสัตว์ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องดำเนิน โครงการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยชีวภาพจากมูลสัตว์ เพื่อถ่ายทอดความรู้สู่การปฏิบัติ และสนับสนุนการใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรเรียนรู้และสามารถผลิตปุ๋ยชีวภาพจากมูลสัตว์ได้
2. เพื่อเพิ่มการใช้ประโยชน์จากมูลสัตว์ ลดปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตรและเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร
4. เพื่อสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตและใช้ปุ๋ยชีวภาพในชุมชน

เป้าหมาย

เป้าหมายเชิงปริมาณ

- เกษตรกรเข้าร่วมโครงการจำนวน 20 ราย
- กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนที่สามารถผลิตปุ๋ยชีวภาพได้จำนวน 1 กลุ่ม

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

- เกษตรกรมีความรู้และทักษะการผลิตปุ๋ยชีวภาพที่ถูกต้อง
- ฟาร์มปศุสัตว์มีการจัดการมูลสัตว์ที่เหมาะสมมากขึ้น
- ต้นทุนปุ๋ยเคมีของเกษตรกรลดลง

ระยะเวลาโครงการ

ตั้งแต่เดือน มกราคม – มีนาคม 2569

พื้นที่ดำเนินการ

ทุกอำเภอในพื้นที่ จังหวัดสิงห์บุรี

หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานปศุสัตว์อำเภอทุกอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสิงห์บุรี

วิธีดำเนินโครงการ / กิจกรรมหลัก

1. สำรวจเกษตรกรและแหล่งมูลสัตว์ในพื้นที่
2. คัดเลือกเกษตรกร/กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ
3. จัดถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติการเรื่อง
 - หลักการปุ๋ยชีวภาพ
 - สูตรส่วนผสมปุ๋ยชีวภาพจากมูลสัตว์
 - ขั้นตอนการผลิต การพลิกกอง การหมัก
 - การเก็บรักษาและการใช้ในแปลง
4. สาธิตการทำปุ๋ยชีวภาพรูปแบบต่าง ๆ เช่น
 - ปุ๋ยหมัก
 - ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ
 - ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด
5. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เบื้องต้น เช่น วัสดุต่างๆ
6. ติดตามให้คำปรึกษาในพื้นที่ฟาร์มและแปลงเกษตรกร
7. จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปผลโครงการ

งบประมาณ ไม่มี

ตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI)

1. เกษตรกรสามารถผลิตปุ๋ยชีวภาพใช้ได้ด้วยตนเอง
2. ปริมาณปุ๋ยชีวภาพที่ผลิตสามารถใช้ได้จริง
3. ต้นทุนการใช้ปุ๋ยของเกษตรกรลดลง
4. มีฟาร์มที่ปรับปรุงการจัดการมูลสัตว์อย่างถูกสุขลักษณะต้นแบบ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกษตรกรมีองค์ความรู้เรื่องการทำและการใช้ปุ๋ยชีวภาพ
2. ลดปัญหากลิ่นและมลพิษจากมูลสัตว์ในชุมชน
3. ดินมีความอุดมสมบูรณ์ดีขึ้น ผลผลิตทางการเกษตรมีคุณภาพ
4. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มจากการจำหน่ายปุ๋ยชีวภาพหรือจากต้นทุนที่ลดลง
5. ชุมชนเกิดการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน

โครงการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยชีวภาพจากมูลสัตว์

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการ

1. ความร่วมมือของเกษตรกรและชุมชน
เกษตรกรมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ปฏิบัติจริง และแลกเปลี่ยนประสบการณ์
2. การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เช่น หน่วยงานปศุสัตว์ เกษตรตำบล อบต./เทศบาล สถานีวิจัยและพัฒนา ฯลฯ
3. การมีวัตถุดิบเพียงพอและต่อเนื่อง
มีแหล่งมูลสัตว์และเศษพืชอย่างเพียงพอ เพื่อการผลิตปุ๋ยชีวภาพอย่างสม่ำเสมอ
4. การติดตามและให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด
มีเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ นิเทศ ติดตาม ปรับปรุงวิธีการผลิต
5. การสร้างแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ
เช่น ต้นทุนปุ๋ยลดลง เห็นรายได้จากการจำหน่ายปุ๋ยอินทรีย์
6. การจัดตั้งกลุ่มหรือเครือข่ายผลิตปุ๋ยชีวภาพ
ช่วยเสริมกำลังการผลิตและการตลาด รวมถึงการควบคุมคุณภาพร่วมกัน

ปัญหาและอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

1. เกษตรกรบางรายขาดเวลาและความต่อเนื่องในการทำปุ๋ย
2. ขาดความเข้าใจเรื่องอัตราส่วนผสมและขั้นตอนการหมักที่ถูกต้อง
3. การพลิกกองปุ๋ยและการดูแลระหว่างหมักเป็นงานที่ต้องใช้แรงงาน
4. ปัญหากลิ่นและแมลงในช่วงเริ่มต้นหากทำไม่ถูกวิธี
5. การเข้าถึงวัสดุอุปกรณ์บางชนิด เช่น เครื่องบด เครื่องอัดเม็ด
6. คุณภาพปุ๋ยไม่สม่ำเสมอเนื่องจากความชื้นและอุณหภูมิไม่เหมาะสม
7. ปัญหาตลาดและช่องทางจำหน่ายหากต้องการผลิตเชิงพาณิชย์

ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาและขยายผลโครงการ

1. จัดตั้ง ศูนย์เรียนรู้การผลิตปุ๋ยชีวภาพระดับตำบล/หมู่บ้าน
2. สนับสนุน เครื่องมือและอุปกรณ์รวมกลุ่ม แทนการจัดหาแบบรายบุคคล
3. พัฒนามาตรฐานและ ตราสินค้า (Brand) ของชุมชน สำหรับจำหน่าย
4. เชื่อมโยงกับ
 - โรงเรียน
 - กลุ่มเยาวชน
 - องค์กรชุมชนเพื่อปลูกฝังการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
5. ส่งเสริมให้เกิดการ บูรณาการกับการจัดการมูลสัตว์ในฟาร์มมาตรฐาน
6. ประสานภาคเอกชน ร้านค้าเกษตร เพื่อเป็น คู่ค้ารับซื้อผลผลิตปุ๋ยอินทรีย์
7. มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และมีการขยายผลสู่พื้นที่อื่น